

Kemikaliekontrollen i finansåret 1955-56

Ved J. L. SCHNICKER

Kontrollens virksomhed har omfattet kontrol med overholdelse af lov nr. 76 af 9. marts 1948 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr med tillægslov nr. 113 af 13. april 1954, dele af lov nr. 34 af 28. februar 1931 om gifte og andre for sundheden farlige stoffer med tillægslov nr. 115 af 13. april 1954 og dele af lov nr. 116 af 31. marts 1938 om udryddelse af rotter. Endvidere har kontrollen analyseret bekæmpelsesmidler, som af statens forsøgsvirksomhed i plantekultur og statens skadedyrlaboratorium er afprøvet og anerkendt, og af bekæmpelsesmidler og råvarer, som fabrikanter og importører har ønsket analyseret, inden midlerne blev forhandlet respektive færdigfremstillet.

Ved landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 299 af 8. december 1955 henføres tvangsmodningsmidler, hvorved forstås præparater, der sælges til anvendelse med henblik på tvangsmodning af afgrøder, under midler som er omfattet af bekæmpelsesmiddellovens bestemmelser.

Efter forudgående drøftelser mellem landbrugsministeriet og brancheforeningen angående de regler, der er gældende for råvarer, bestemt til fremstilling af bekæmpelsesmidler, og for halvfabrikata, anmodede landbrugsministeriet kemikaliekontrollen om at meddele fabrikanter og importører af bekæmpelsesmidler, at grunden til afgiftsfriheden for varer, der leveres til anden fabrikant i andre pakningsformer end de til forbrugerne bestemte pakninger, er den, at man anså det for stemmende med billighed, at et bekæmpelsesmiddel kun afgiftsbelastes een gang på sin vej fra fabrik til forbruger, at sådanne afgiftsfri varer, af fabrikanter og importører kan forhandles indbyrdes, uden at varen er klassificeret af landbrugsministeriets giftnavn, og uden

at pakningen er forsynet med en af giftnævnet godkendt etikette og brugsanvisning på betingelse af, at pakningen er forsynet med en under alle forhold tydelig mærkning af følgende ordlyd: »Må ikke udleveres til forbrugere. Kun til viderefabrikation (ompakning)« og på betingelse af at pakninger med indhold af stoffer, der er optaget på giftlovens lister er forsynet med det særlige mærke, der i lyst tryk på sort bund har et dødningehoved og ordene »stærk gift«, således at mærkets højde skal være mindst $\frac{1}{3}$ af pakningens største udstrækning, men dog ikke behøver at være mere end 10 cm, at de påbudte oplysninger om pakningens vægt, den procentiske sammensætning af varen og fabrikantens eller importørens navn og adresse ikke kræves anført på selve pakningen, forsåvidt oplysningerne tydeligt fremgår af salgsdokumenterne og uden vanskelighed kan henføres til vedkommende pakninger, samt at der ved anmeldelse til kemikaliekontrollen ikke kræves angivelse af pakningsstørrelser og varens procentiske indhold af virksomme stoffer, fyldstoffer m. m.

I anledning af at tillægsloven af 13. april 1954 ifølge sin ordlyd skulle optages til revision senest 2 år efter ikrafttrædelsen, fremsatte landbrugsministeren den 18. januar 1956 forslag om udskydelse af revision indtil folketingsåret 1958/59. Under forslaget behandling i folketetinget drøftedes spørgsmålet »råvarer og halvfabrikata« på foranledning af industrien, der ønskede råvarer og halvfabrikata undtaget fra lovens bestemmelser. Drøftelserne endte dog med, at lovgivningsmagten besluttede at udskyde revisionen som foreslået, og altså ikke for tiden at gennemføre ændringer af bekæmpelsesmiddellovene.

I overensstemmelse med et af landbrugsministeren under forhandlingerne givet tilsagn drøftedes spørgsmålet om eventuelle administrative ændringer senere på et i landbrugsministeriet afholdt møde med industrien, og der var enighed om at fortsætte som hidtil uden ændringer i det hele taget.

Afgifterne på bekæmpelsesmidlerne er hidtil beregnet efter fakturapriser, hvorved forstås salgsprisen uden fradrag af rabatter (kontant-rabat, kvantum-rabat og lignende). Branchen anmodede om at få dette ændret til procentafgift af den faktisk opnåede salgspris, bortset fra kontant-rabat, idet branchen anførte, at dette af bogholderimæssige grunde ville betyde en væsent-

lig lettelse, og at der, da de afgiftspligtige virksomheder i alle fald skulle afholde udgifterne, kun var tale om et ændret fordelingsgrundlag. Landbrugsministeriet anmodede kemikaliekontrollen om at underrette fabrikanter og importører af bekæmpelsesmidler om, at den autoriserede bog fra og med regnskabsåret 1. april 1956 til 31. marts 1957 skal føres således, at de faktisk opnåede salgspriser (uden fradrag af eventuel kontant-rabat) fremgår af bogen, idet landbrugsministeriet samtidig underrettede branchen om, at man forbeholder sig, såfremt der derved måtte fremkomme et underskud, at forhøje den gældende procentsats og/eller det fastsatte maksimumsbeløb for afgift for et enkelt præparat i et finansår.

De af sundhedsstyrelsen tidligere udstedte tilladelser til rygning med blåsyre i egne og andres væksthuse og drivbænke er bortfaldet. Landbrugsministeriet har derfor i samarbejde med sundhedsstyrelsen afholdt nogle giftkurser, hvorefter landbrugsministeriet har meddelt deltagerne i disse kurser tilladelse til anvendelse af bekæmpelsesmidler i fareklasse X med indhold af cyanbrinte (blåsyre), dog kun af sådanne midler, som ifølge den på midlets pakning anbragte etiket må anvendes i væksthuse og drivbænke, og tilladelsen udløber med udgangen af året 1960. Kemikaliekontrollen har derefter til deltagerne udstedt indkøbstilladelser, som skal forevises ved indkøb af nævnte bekæmpelsesmidler, og indkøbstilladelserne udløber ligeledes med udgangen af året 1960. Af praktiske grunde lyder indkøbstilladelsen på indkøb af bekæmpelsesmidler i fareklasse X, d.v.s. at indkøbstilladelsen ikke kun lyder på blåsyremidler, men ministeriet har ved udstedelsen af tilladelsen til anvendelsen af midlerne gjort kursusedeltagerne opmærksomme på, at da de af bekæmpelsesmidlerne i fareklasse X kun må anvende cyanmidler til brug i væksthuse og drivbænke, må de heller ikke indkøbe andre end disse midler i denne fareklasse.

Landbrugsministeriet meddelte tillige kursusedeltagerne, at det er dem forbudt at sælge eller bortgive de indkøbte cyanmidler, at de advarsler og pålæg, der indeholdes i de til bekæmpelsesmidlerne hørende etiketter og brugsanvisninger, nøje skal iagttages, og at overtrædelser af disse bestemmelser kan medføre alvorlig straf.

Landbrugsministeriet pålagde forhandlerne af bekæmpelsesmidler i fareklasse X at føre bog over køb og salg af nævnte midler samt at kræve kvittering fra køberne med egenhændig underskrift. Underskriften kan gives i ovennævnte bog eller på en løs kvittering, der eventuelt kan vedlægges den skriftlige bestilling fra køberen.

Indkøbstilladelsen skal forevises ved ethvert køb af bekæmpelsesmidler i fareklasse X, men ministeriet har lempet denne bestemmelse for forbrugere, der er faste kunder hos forhandlere, på betingelse af at forbrugeren een gang for alle for et kalenderår lader forhandleren notere, at den pågældende er berettiget til at købe de omhandlede bekæmpelsesmidler. Om denne notering skal forhandleren give indkøbstilladelsen en påtegning.

Såfremt en forbruger ønsker at benytte sig af denne mulighed for fritagelsen for at forevise indkøbstilladelsen ved hvert køb, skal forbrugeren herefter lade sin indkøbstilladelse notere hos en forhandler af bekæmpelsesmidler i fareklasse X. Noteringen skal ske een gang om året, og senest ved det første køb, som foretages efter hvert års 1. januar.

Da statens biavlsforsøg måtte anse stofferne dieldrin og aldrin for meget farlige for bier, nærmest i klasse med paration, har landbrugsministeriet under henvisning til, at ministeren i henhold til bekæmpelsesmiddelovens bestemmelser kan kræve, at der på pakningerne gives oplysninger for stoffer af særlig beskaffenhed, anmodet giftnævnet om at pålægge fabrikanterne af plantebeskyttelsesmidler med indhold af de nævnte stoffer at forsyne midlerne med det særlige trekantede advarselmærke »Meget farlig for bier«. (I finansåret 1956—57 er der for andre stoffer truffet tilsvarende bestemmelser).

Analyser

Der er i finansåret 1955—56 udført analyser på 990 prøver bekæmpelsesmidler, heraf 27 som frivillig forhåndskontrol, 119 for statens skadedyrlaboratorium og 63 for statens forsøgsvirksomhed.

Med bemyndigelse fra landbrugsministeriet har kontrollen siden juni 1951 ved analysering af paration benyttet en af professor

Ketelaar udarbejdet analysemetode for paration og metylparation, således som denne metode har været offentliggjort i *Analytical Chemistry*, Vol. 23. No. 4, April 1951. Ved fremkomsten af metylparation viste det sig, at metoden på grund af en sidereaktion forårsaget af det opløsningsmiddel, som anvendtes under analysens gang, gav resultater, der afveg ca. 15 pct. i nedadgående retning. Ved i stedet for ætanol at anvende isopropanol elimineredes afvigelsen. Da den mulighed kunne foreligge, at en lignende sidereaktion forekom ved analyse af paration, foretoges en lang række analyser til undersøgelse af forholdet, og det viste sig, at samme sidereaktion — omend i mere begrænset omfang — fandt sted ved parationanalyserne. Afvigelserne ved anvendelse af ætanol i stedet for isopropanol var omkring 2—3 pct. i nedadgående retning. Kemikaliekontrollen har derfor indhentet ministeriets tilladelse til fra 1. januar 1957 at anvende isopropanol under analysens gang. Ministeriet kunne, dels af hensyn til at afprøvning og anerkendelse af midler med indhold af paration hidtil er sket på grundlag af *Ketelaars* analysemetode, dels af hensyn til at eventuelle beholdninger af færdigpakkede bekæmpelsesmidler med indhold af paration skal være deklareret i overensstemmelse med nævnte analysemetode, ikke tiltræde, at den reviderede analysemetode benyttedes på et tidligere tidspunkt, således at de midler, der inden 1. januar 1957 blev bragt på markedet i de til forbrugerne bestemte pakninger, skulle svare til kravene efter *Ketelaars* analysemetode, og at de bekæmpelsesmidler, der efter nævnte dato bringes på markedet i de til forbrugerne bestemte pakninger, skal svare til kravene efter den reviderede analysemetode.

MIDLER TIL BEKÆMPELSE AF PLANTESYGDOMME I LAND- OG HAVEBRUG

I anledning af andragende fra et firma om tilladelse til at sælge et skurvbekæmpelsesmiddel med sporelementer meddelte landbrugsministeriet firmaet tilladelse til salg af midlet på følgende betingelser: 1) Midlet henføres under lovgivningen om midler

til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr, 2) udtrykket »mikronæringsstoffer« skal anvendes i stedet for udtrykket »sporelementer«, 3) midlets indhold af mikronæringsstoffer skal deklareres med angivelse af det procentiske indhold af de enkelte stoffer efter samme regler, som er gældende for virksomme bestanddele i bekæmpelsesmidler. Som følge af den førstnævnte betingelse, må midlet ikke sælges, forinden det er godkendt af landbrugsministeriets giftnævn, ligesom firmaet er forpligtet at give kemikaliekontrollen oplysning om brugelige analysemetoder også med hensyn til indhold af mikronæringsstoffer, såfremt sådanne analysemetoder ikke allerede foreligger.

Et selskab, som ved en fejlfabrikation havde fremstillet et bekæmpelsesmiddel med indhold af DDT og 666, ansøgte giftnævnet om tilladelse til at sælge partiet til en navngiven kunde, uden at bestemmelsen om, at midlet blev forsynet med en af nævnet godkendt etikette og brugsanvisning, var overholdt. Nævnet meddelte selskabet, at det efter omstændighederne intet havde at indvende mod et sådant salg bl. a. under forudsætning af, at ingen del af partiet af køberen videresælges, og at hver pakning forsynes med mærkeseddel, hvorpå angives, at pakningen indeholder DDT og 666, og at midlet på grund af 666 indhold ikke bør anvendes til kartofler, da det kan give afsmag. Nævnet tilføjede, at der kun var taget stilling til bestemmelsen om godkendelse af etikette og brugsanvisning, men at der ikke var taget stilling til, hvorvidt andre bestemmelser som f. eks. analyse-deklaration på pakningerne måtte være til hinder for det omhandlede salg.

Partiet blev solgt, uden at pakningerne var forsynet med vægtangivelse, procent af virksomme stoffer herunder procent af gammaisomer af 666 eller procent af fyldstoffer.

Selskabet oplyste overfor kontrollen, at man gik ud fra, at sidste afsnit i giftnævnets skrivelse måtte bero på en misforståelse, da korrespondance og tilladelsen, hvis man skulle tage hensyn til de i sidste afsnit nævnte bestemmelser, efter selskabets mening ville være illusorisk eller meningsløs, ligesom selskabet havde holdt forbrugeren underrettet om, at midlets sammensætning ikke var kendt, således at salget var sket efter særlig aftale med forbrugeren.

Landbrugsministeriet meddelte selskabet, at bestemmelserne om analysedeklaration på pakningerne ikke kan fraviges ved aftale mellem køber og sælger og tilføjede: »Når der endvidere henses til, at der ikke ses, at have været noget til hinder for, at selskabet havde ladet partiet analysere (eventuelt hos kemikalkontrollen), må man alvorligt misbillige selskabets handle måde, og man indskærper selskabet fremtidig nøje at overholde bestemmelserne i lovgivningen om bekæmpelsesmidler«.

Ved analyse af forskellige importpartier af et zinebholdigt middel fandtes kun fra 30 til 50 procent af den deklarerede mængde zineb. Statens plantepatologiske forsøg, som havde afprøvet et parti, der indeholdt ca. 50 procent af den angivne mængde, var af den formening, at virkningen ved biologisk afprøvning var så god, at det måtte være udelukket, at den afprøvede og analyserede prøve kun indeholdt ca. 50 procent af det deklarerede zineb som virksom bestanddel, hvorfor forsøgene formodede, enten at midlet indholder andre virksomme forbindelser, eller at det indeholder stoffer, som påvirker analysemetodens brugbarhed.

Det udenlandske firma var af den formening, at midlet på en eller anden måde under fabrikation eller analyse spaltes under dannelse af homologer til zineb, således at varen derved både indholder zineb og homologer til dette, hvilke sidstnævnte ved analyse afviger fra zineb ved at afgive mindre mængde svovlkulstof og større mængde svovlbrinte.

Fra kontrollens side var man af den formening, at det ikke er under det analytiske arbejde, at en eventuel omdannelse fra zineb til homologer foregår. Man støttede formodningen på, dels at de forskellige importpartier varierede overordentligt fra hinanden i zinebindhold, men at prøver fra et og samme parti viste overensstemmende resultater, dels at andre firmaers midler ikke viser sådanne afvigelser fra normalen.

I sagens anledning pålagde landbrugsministeriet importøren fremtidig nøje at overholde de i bekendtgørelsen indeholdte bestemmelser, hvorved særligt bemærkedes, at indholdet af virksomme bestanddele skal deklareres i overensstemmelse med den analysemetode, der er angivet i *Analytical Chemistry*, Vol. 23, Pag 1842, december 1951, *Determination of Dithiocarbamates*;

Rohm & Haas Co., Philadelphia, Pa., at eventuelle homologer, som er virksomme, ikke må henregnes under fyldstoffer, at midlet ikke kan forhandles med angivelse zineb og isomere forbindelser, medmindre importøren meddeler kontrollen de isomere forbindelsers konstitutionsformel samt en brugbar analysemetode til bestemmelse af disse homologer, og at der må foretages en nyanmeldelse til landbrugsministeriets giftnævn og kemikaliekontrollen samt statens plantepatologiske forsøg.

Et bekæmpelsesmiddel, som i henhold til angivelsen på pakningerne og i henhold til anmeldelse til giftnævnet, kontrollen og forsøgsvirksomheden skulle indeholde difenson, indeholdt fenson. Midlet, som var anerkendt af forsøgsvirksomheden, var afprøvet med indhold af fenson. Det blev pålagt firmaet at ændre deklarationen til fenson.

Et andet bekæmpelsesmiddel, som var anmeldt og deklareret med indhold af difenson, indeholdt ligeledes fenson. Dette middel var også afprøvet og anerkendt af statens forsøgsvirksomhed, men den prøve, på hvilken anerkendelsen beroede, indeholdt difenson. Selskabet havde derfor uberettiget på pakningerne angivet: »anerkendt af statens forsøgsvirksomhed«. Det blev indskærpet selskabet nøje at overholde de for handel med bekæmpelsesmidler givne forskrifter.

Forvekslingerne mellem difenson og fenson må skyldes, at den udenlandske leverandør fører begge forbindelser i præparater af samme navn, og at leverandøren ikke forhandler forbindelserne under navnene difenson og fenson men under benævnelserne PCPCBS og PCPBS, som lettere giver mulighed for forvekslinger.

Selskabet ønsker at forhandle den vare, der har relation til den prøve, på hvilken forsøgsvirksomhedens anerkendelse beror, således at handelsvaren skal indeholde difenson.

Hos handelsgartnere forefandtes en række bekæmpelsesmidler med indhold af paration, DDT, lindan, tiuram og kviksølvholdige forbindelser, som ikke var emballeret, etiketteret og anmeldt i overensstemmelse med bekæmpelsesmiddellovens krav.

Importøren havde i 1952 ansøgt indenrigsministeriet om godkendelse af brugsanvisningen til paration, og indenrigsministeriet havde meddelt ham, at man ikke ville kunne godkende, at para-

tion sælges med en etikette, der var trykt med små typer som anvendt ved trykningen af de til indenrigsministeriet indsendte eksemplarer, men at man som betingelse for godkendelsens opretholdelse måtte forlange, at brugsanvisningen trykkes med væsentlig større typer, således at den bliver let at læse. De pakninger, som nu forefandtes, var forsynet med nævnte etikette med små typer. Etiketterne var heller ikke godkendt af giftnævnet, som med en skrivelse af 6. januar 1955 havde henledt importørens opmærksomhed på, at hans midler endnu ikke var anmeldt til giftnævnet, hvorefter importøren telefonisk meddelte nævnet, at han endnu ikke havde taget stilling til, hvorvidt han ville fortsætte med importen. Til trods herfor havde han fortsat med handelen, og han havde leveret giften ud i dunke, som var uforsvarligt til-lukkede, således at propellantens fordampede, hvorved midlet koncentreredes med hensyn til paration. Dunkene var ikke forsegledede, og de var ikke forsynet med advarselmærke om farlighed for bier.

De øvrige midler var ikke forsynet med brugsanvisning, vægtmængde, analysedeklaration eller krævede advarselsetiketter, og kontrollen analyserede et tiurammiddel, som i hjemlandet indeholder 4,5 procent, medens den vare, som forefandtes hos en gartner, kun indeholdt 0,35 procent.

Sagen blev indbragt for Københavns byret. Importøren erklærede i retten, at overtrædelserne udelukkende skyldtes sløseri og ikke berigelseshensigt. Importøren vedtog en bøde på 2.000 kr.

100 pakninger af et 666-holdigt middel var bragt på markedet uden etikette. Fabrikanten indrømmede blankt, at han bevidst havde overtrådt gældende bestemmelser, og udtalte, at han ikke var sikker på, at forsøg på at undskylde overtrædelsen havde nogen betydning. Han hævdede, at pakningen var kendt af alle på egnen, og ville for alle, alene ved sit udstyr, eller måske rettere ved sin mangel på sådan, fortælle, hvad den indeholdt, hvorfor han ikke nærede nogen betænkelighed ved ganske midlertidigt at lade den komme i handelen i et yderst begrænset omfang i den foreliggende skikkelse. Grundet på kraftige angreb af kålorm, var efterspørgslen stor, hvorfor oplaget af etiketter slap op, og da han afventede godkendelse af brugsanvisning fra giftnævnet, hvor sagen ikke blev fremmet hurtigt nok for ham, var

han tvunget til at sende de uetiketterede pakninger på markedet. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 200 kr.

Et parti paration indeholdt 10 procent mindre paration end deklareret. Det udenlandske firma oplyste, at det ved analyse var kommet til samme resultat som kemikaliekontrollen, og at fejlen formentlig skyldtes, at der var anvendt en teknisk i stedet for en kemisk ren råvare ved fremstillingen af bekæmpelsesmidlet. Det importerende selskab, som oplyste, at det ikke ved analyse havde sikret sig, at varen indeholdt den deklarerede mængde paration, blev pålagt en bøde på 2.000 kr.

Et parti 35 pct. paration indeholdt kun 29 pct. Firmaet oplyste, at partiet var modtaget fra et selskab, som overfor firmaet havde garanteret, at partiet indeholdt 35 pct. paration, og at det straks ved modtagelsen var blevet ompakket. Landbrugsministeriet meddelte firmaet, at den omstændighed, at firmaets leverandør af paration-præparatet havde givet firmaet garanti for præparatets indhold af rent paration, ikke kunne fritage firmaet for ansvar, idet det påhviler enhver, der foretager ompakning med videresalg for øje, en selvstændig pligt til at sikre sig overstemmelse mellem det deklarerede og det faktiske indhold af virksomt stof i det ompakkede bekæmpelsesmiddel. Selskabet, som havde leveret firmaet varen, henstillede, at landbrugsministeriet undlod at gøre bødeansvar gældende overfor firmaet, idet selskabet henviste til den overvældende travlhed som følge af det stærke pres på produktion og udlevering, der på grund af uforudsete og omfattende angreb af skadedyr gjorde sig gældende i juli 1954, og selskabet havde foreslået, at selskabet til bekæmpelsesmiddelfonden indbetalte merfortjenesten ved salg af den underlødige vare. Landbrugsministeriet kunne efter omstændighederne anerkende det af selskabet anførte som en undskyldende omstændighed, og man accepterede selskabets tilbud om indbetaling af kr. 536,80 med den virkning, at der ikke ville blive gjort ansvar gældende overfor firmaet med hensyn til selve underlødigheden, d. v. s. således at der ved fastsættelsen af bødestørrelse sås bort fra den uberettiget oppebårne merfortjeneste, hvorimod man ikke kunne fritage firmaet for ansvar for selve undladelsen af at sikre sig rigtigheden af deklarationen.

Det ompakkede paration var ikke behørigt forseglet, plomberet

eller forsynet med oblat, idet flaskerne kun var overklistret med en papirstrimmel uden firmaangivelse.

Firmaet havde endvidere leveret en handelsgartner et parti klorbensidholdigt sprøjtepulver, på hvilket firmaets navn og importdato manglede.

Endelig havde firmaet leveret en frugtplantage et nikotinholdigt bekæmpelsesmiddel, som i december 1954 var afmeldt til kontrollen. Præparatet var ikke anmeldt til giftnævnet, heller ikke efter at nævnet havde gjort firmaet opmærksom på undladelsen heraf. Med hensyn til det forhold, at firmaet ikke havde forelagt den benyttede etikette og brugsanvisning for giftnævnet, henviste firmaet til, at køberen var vant til at omgås giftstoffer og havde kendskab til disse, hvorfor firmaet havde været af den formening, at en tidligere (af indenrigsministeriet) godkendt etikette kunne anvendes i dette specielle tilfælde. I denne anledning henviste landbrugsministeriet firmaet til cirkulære nr. 149 af 1. november 1954 om nye regler for midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr og tilføjede, at man iøvrigt måtte betragte det som en skærpende omstændighed, at firmaet — efter i skrivelse af 22. december 1954 til kontrollen at have meddelt, at bl. a. det omhandlede præparat »for længst er gået ud af omsætningen« — foretog salget af præparatet uden at have anmeldt præparatet til giftnævnet og uden at have bogført salget som foreskrevet.

For de begåede overtrædelser blev firmaet pålagt en bøde på 500 kr.

Et fabrikationsparti af et tiofosforholdigt pudder indeholdt kun 42 pct. af den deklarerede mængde virksomt stof, og 2 andre fabrikationspartier var meget dårligt blandet, idet der i det hvide pulver fandtes talrige gule pletter af hårde klumper af det koncentrat, som var anvendt ved fremstillingen, således at indholdet af tiofosforester varierede meget (fra ca. 75 pct. til ca. 160 pct. af det angivne indhold). Selskabet oplyste, at pakkeriet havde gjort opmærksom på, at noget pudder, som var fremstillet om natten, var klumpet, hvorefter pudderet blev blandet om, men på det tidspunkt var der allerede expederet en række ordre, hvor der var blevet taget af det klumpede pulver. Natholdet havde ikke rettet sig efter instruksen om, at koncentratet skulle passere

møllen inden blandingen, og arbejderen blev afskediget. Selskabet blev bl. a. på bestemmelsen om, at bekæmpelsesmidler ikke må indeholde bestanddele, der kan formindske virkningen af de angivne virksomme stoffer, eller bestanddele, der kan gøre midlet giftigere og farligere end angivet på pakningen, pålagt en bøde på 700 kr.

Nogle af samme selskabs pakninger med tiosforholdigt middel var uforsvarligt tillukkede, således at giften kunne drysse ud af pakningerne uden at disse blev åbnet, og selv efter at kontrollen havde gjort selskabet opmærksom på fejlen, havde selskabet fortsat udleveret utilstrækkeligt lukkede pakninger, som tillige ikke var forsynet med tilvirkningsdato, ligesom selskabet havde udleveret bekæmpelsesmidler med Demeton-O og Demeton-S, uanset at de dertil benyttede etiketter ikke var godkendt af landbrugsministeriets giftnævn, og at det på etiketterne anvendte giftmærke var for lille og væsentligt mindre end det på samme etikette anbragte advarselmærke om, at præparatet er meget farligt for bier. Selskabet oplyste, at de foranstaltninger, der var truffet til forhindring af udsendelse af utætte pakninger, som følge af overvældende travlhed og på grund af misforståelser ikke var nået frem til afdelingerne, at manglen på fabrikationsdato måtte skyldes, at nogle etiketter havde hængt sammen, uden at selskabets fabrik havde været opmærksom herpå, samt at forholdet med det lille giftmærke efter forhandling med landbrugsministeriets giftnævn nu var berigtiget ved påklæbning af et større giftmærke ovenpå etiketten eller på emballagen, ligesom selskabet i det omfang, det var muligt, havde tilsendt forhandlerne løse giftmærker til påklæbning. Selskabet blev pålagt en bøde på 500 kr. bl. a. under hensyn til gentagelsesvirkning af en selskabet tidligere overgået dom i anledning af uforsvarligt etiketterede og emballerede præparater med tiosforester og nikotin. Efter at være pålagt nævnte bøde på 500 kr. bl. a. for utætte pakninger, udleverede selskabet andre pakningsstørrelser, som ligeledes var utætte, hvorefter selskabet blev pålagt en tilægsbøde på 100 kr.

Nogle af selskabets pakninger var ikke forsynet med det særlige røde advarselmærke: »Advarsel. Forbrugerne har under

strafansvar pligt til at omgås dette bekæmpelsesmiddel med forsigtighed, så at skader på mennesker og husdyr undgås», og andre pakninger manglede fabrikationsdato. For disse forhold blev selskabet pålagt en bøde på 200 kr.

Endelig indeholdt et andet fabrikationsparti af selskabets tiosfosforesterholdige pudder kun omkring 80 pct. af den deklarerede mængde, og selskabet blev pålagt en bøde på 250 kr.

To små partier 80 pct. nikotin, der var fremstillet udenfor sæsonen, og grundet på deres lidenhed ikke havde været fremsendt til kontrolanalyse, da disse partier ikke kunne bære analyseudgiften, og som var fremstillet af råvare, der tidligere havde været kontrolleret i sæsonen inden fremstilling af større partier, indeholdt kun 75 og 77 pct. nikotin. Selskabet blev pålagt en bøde på 200 kr.

Tre af selskabets fabrikationspartier af et tiosfosforesterholdigt pudder var uensartet blandet, idet giftindholdet var forskelligt fra analyseprøve til analyseprøve. Selskabet oplyste, at den uensartede blanding, som ikke kan ses umiddelbart på pudderet, formentlig skyldtes en forlængst rettet fejl i blandemaskinens sprøjteanlæg, en fejl, der imidlertid i en periode blev overset på grund af overvældende travlhed foranlediget af et skadedyrangreb, der hærgede landbruget slemt. Landbrugsministeriet tilføjede selskabet en advarsel med tilføjelse, at fremtidige overtrædelser vil medføre bødestraf.

Et par partier af selskabets Bordeaux-pudder var blandet meget dårligt, idet der forefandtes hårde klumper af det koncentrat, som havde været brugt til fremstillingen, således at pudderet var mindre egnet til pudderblæsning, og således at det omhyggeligt gennemblandede pulver indeholdt fra ca. 10 til ca. 30 pct. for lidt kobber. Selskabet oplyste, at fejlen skyldtes en utæthed på ca. 1½ cm i blandeanlægget, samt at selskabet var af den formening, at man havde fået omarbejdet den produktion, der havde fundet sted, medens omtalte utæthed var tilstede, ligesom selskabet indrømmede, at pudderet i praktisk anvendelse ikke havde givet forbrugeren den nyttevirkning, som han har betalt for, selv om partierne totalt havde indeholdt den deklarerede mængde af aktivt stof. Selskabet blev pålagt en bøde på 300 kr.

UKRUDTSBEKÆMPELSESMIDLER

Et firma ansøgte om tilladelse til på et præparat til ukrudtsbekæmpelse i blomsterløg at angive indholdet af virksom forbindelse i tilsøret form (som klorfenoler). Landbrugsministeriet meddelte firmaet, at man af hensyn til konsekvenserne ikke kunne imødekomme det ansøgte.

Et 4K-2M præparat, som skulle indeholde 250 g 4K-2M-syre pr. liter indeholdt 342 g pr. liter. Firmaet oplyste, at prøven stammede fra et parti, som skulle indeholde 400 g pr. liter. Ved ankomsten viste det sig, at partiet havde været udsat for frost, og ved reklamation fik firmaet meddelelse om, at bundfaldet i tromlerne kunne opløses igen ved opvarmning. Firmaet tog derfor en tromle ind i ompakningsrummet og anbragte den under en kalorifere. Da man skønnede, at det udkrystalliserede atter var opløst, blev der udtaget en prøve af varen til forskellige forsøg. Herefter indeholdt tromlen ca. 50 liter, som på hidtil uforklarlig måde forsvandt fra lagerkartoteket. Det viste sig nu, at tromlen, trods tydeligt mærke på etiketten og selve blikemballagen, er blevet sat ind mellem den almindelige vare og anvendt til aftapning i mindre dunke. Firmaet blev pålagt en bøde på 200 kr.

Et dinosebholdigt middel forefandtes i blikdunke, som var uforsvarligt tillukkede, således at giften kunne sive ud gennem skruelågene, og således at giften i flere dunke forefundne i detailhandelen kunne dryppe ud gennem skruelågene, når dunkene blev holdt på skrå. Endvidere var det indenfor skruelåget anbragte plomberdæksel uden firmanavn. Giftnævnet udtalte i sagens anledning, at lukningen ikke kan anses for en sådan plombering, som er påbudt, samt at det ikke kunne udelukkes, at der kan have været en vis giftfare forbundet med en sådan utæthed, som beskrevet ovenfor. Firmaet blev pålagt en bøde på 400 kr.

MIDLER TIL BEKÆMPELSE AF MØL,
FLUER, UTØJ M. M.

Et præparat »Luftrensetabletten. Møllenes fjende nr. 1« var ikke anmeldt til giftnævnet og kontrollen, og var ikke deklareret med

indhold. Tabletten indeholdt en masse, i hvilken var opsuget 10 pct. terpinol, som blev indkøbt på en essensfabrik. Essensfabrikens kemiker oplyste, at terpinol, som fremstilles ud fra terpentinolien under dannelse af en tertiær alkohol af vekslende sammensætning, bruges i insect repellants men næppe som det bærende virksomme stof, da det nærmest må betragtes som et parfumestof. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 200 kr. samt årsafgift for salget. Landbrugsministeriet forelagde statens skadedyrlaboratorium præparatet, og da det af skadedyrlaboratoriets udtalelse fremgik, at det måtte anses for uvirksomt til mølbekæmpelse, forbød ministeriet fabrikanten at sælge præparatet som bekæmpelsesmiddel.

Et selskab forespurgte, hvorvidt et middel, som er beregnet til forebyggelse af mølangreb, er omfattet af bekæmpelsesmiddellovens bestemmelser. Statens skadedyrlaboratorium udtalte, at man fandt, at dette var tilfældet, idet man hidtil har fortolket lovens bestemmelser således, at midler, som angives at være virksomme til forebyggelse af angreb af skadelige organismer, også er betragtet som bekæmpelsesmidler, jfr. f. eks. midler mod skurv på planter, hvis værdi jo ofte i langt højere grad beror på dens forebyggende egenskaber end på det resultat, der opnås direkte ved udsprøjtningen. Selskabet henviste desuden til, at midlet ikke blev solgt til private men kun til kamgarmspinderier. Statens plantepatologiske forsøg kunne tiltræde skadedyrlaboratoriets synspunkt og tilføjede, at forholdet på det nærmeste var analogt med afsvampningsanstaltens behandling af korn og roefrø, som også i hovedsagen er en forebyggende foranstaltning. Landbrugsministeriet meddelte selskabet, at mølbeskyttelsesmidlet til imprægnering af tekstilstoffer er omfattet af lovens bestemmelser.

Et selskab ansøgte ministeriet om tilladelse til at benytte en allerede færdigtrykt etikette for et af selskabet importeret fluebekæmpelsesmiddel uanset, at deklarationen for den virksomme forbindelse ikke var entydig, idet selskabet oplyste, at såvel kemikaliekontrollen som giftnævnet var underrettet om den virksomme forbindelses nøjagtige sammensætning. Ministeriet meddelte selskabet tilladelse til at benytte de allerede trykte etiketter for så vidt angår varer, der pakkes i originalpakning i tiden indtil 1. oktober 1955, idet bemærkedes, at ministeriet i god tid

inden næste sæson forventede at modtage selskabets forslag til en kort benævnelse for det virksomme stof.

Et firma, som selv fremstiller parationholdige fluestrimler, og som leverer mejerikredsene store pakninger til ophængning hos mælkeleverandørerne, forespurgte, hvorvidt det var tilladt, at delvis tømte pakninger med de parationholdige fluegiftstrimler, som ikke er brugt op, og som returneres fra mejerikredse, opbevares i firmaets lokalafdelinger, når de brudte pakninger opbevares i et aflåset rum, som kun indeholder de brudte pakninger, medens de hele pakninger beregnet til forhandling opbevares i et andet aflåset rum, således at de brudte pakninger efter sæsonens afslutning kan returneres firmaet til oparbejdning og ompakning. Landbrugsministeriet meddelte firmaet, at man intet havde at indvende mod den af firmaet beskrevne fremgangsmåde under forudsætning af, at firmaets lokalafdelinger ikke indrettes hos materialister, brugsforeninger, købmænd eller andre detailhandlere; eller på mejerier eller i levnedsmiddelvirksomheder i øvrigt. Ministeriet henstillede dog, at kemikaliekontrollen af firmaet underrettes om lokalafdelingernes beliggenhed og holdes løbende underrettet om oprettelse eller nedlæggelse af lokalafdelinger.

Et firma forespurgte, hvorvidt en kopattesalve med indhold af lindan til bekæmpelse af visse markfluer, der angives at sprede goldkvægets »sommermastitis«, var omfattet af bekæmpelsesmiddelovens bestemmelser. Landbrugsministeriets giftnævn og landbrugsministeriet besvarede spørgsmålet bekræftende, hvorefter giftnævnet godkendte en brugsanvisning til kopattesalven. Danmarks apotekerforening rejste spørgsmålet, hvorvidt kopattesalven var et lægemiddel, som var forbeholdt apotekerne, grundet på ordlyden af en løst vedhæftet brugsanvisning, til hvilken giftnævnet ikke havde taget stilling. Giftnævnet besvarede spørgsmålet med, at det i den vedhæftede brugsanvisning anførte ikke ændrede nævnets opfattelse af, at midlet er et fluebekæmpelsesmiddel og ikke et middel, der retter sig mod et smitstof. Midlet måtte efter nævnets opfattelse være et af de i lov om apotekervæsenet omhandlede midler »til andre hygiejniske formål«.

Et selskab fik meddelt fritagelse for at forsyne ca. 20.000 kartoner fluebekæmpelsesmiddel, der lå færdigpakket til for-

sendelse, med det særlige røde advarselmærke, blandt andet på betingelse af, at der med leverancerne af pakningerne fulgte fornødent antal advarselmærker, og at det samtidig af selskabet blev pålagt køberne straks ved modtagelsen af varerne at påsætte mærkerne. Hos forbrugere forefandtes pakninger, der ikke var påsat omtalte mærker, idet en af F.D.B.'s afdelinger først havde fået mærkerne sammen med faktura 5 dage efter, at varen var modtaget, og på dette tidspunkt var der allerede leveret pakninger ud til forbrugere fra brugsforeninger. Da selskabet således ikke havde opfyldt de for dispensationen stillede betingelser, blev det pålagt en bøde på 200 kr.

Et lager af samme fluebekæmpelsesmiddel, som forefandtes hos en grosserer, var heller ikke forsynet med advarselmærkerne, og grosserereren blev pålagt en bøde på 50 kr.

En grosserer havde, uden at indhente landbrugsministeriets tilladelse, uden at have fået brugsanvisning godkendt af giftnævnet, og uden at anmelde midlet til kontrollen, ompakket et fluebekæmpelsesmiddel og forsynet det med egne etiketter. Grosserereren benægtede at have foretaget ompakning, men måtte indrømme, at en hos en købmand udtaget flaske, der var forsynet med hans egen trykte etikette, stammede fra firmaet, men han hævdede, at han kun havde solgt 60 flasker. Etiketten var ikke forsynet med vægtangivelse, analysedeklaration eller ompakningsdato, og etikettens brugsanvisning var tillige misvisende, idet dosis var nedsat til $\frac{1}{4}$, hvorved forbrugerne ville få svigtende virkning. Grosserereren blev pålagt en bøde på 500 kr.

En repræsentant anvendte ved erhvervsmæssig udryddelse af fluer et bekæmpelsesmiddel, som han selv fremstillede ved at tilsætte et originalpræparat kridt, superfosfat, sukker og vand. Han havde ikke opnået landbrugsministeriets giftnævns godkendelse af etikette og brugsanvisning, og han havde ikke foretaget anmeldelse til kontrollen. Han fik meddelt en alvorlig advarsel med bemærkning, at fremtidige overtrædelser vil medføre, at han vil blive søgt pålagt bødestraf.

Nogle flasker med insektbekæmpelsesmidler var ikke forseglet, plomberet eller forsynet med oblat. Flaskerne var lukket med skruelåg eller med skruelåg og en stanniolkapsel uden firmanavn, og stanniolkapslen kunne endvidere aftages og påsættes igen af

enhver. Firmaet fik tildelt en advarsel med bemærkning, at fremtidige overtrædelser kan forventes at ville medføre bødestraf.

Et selskab importerede og forhandlede et kakerlakmiddel, som ikke var forsynet med en af giftnævnet godkendt brugsanvisning, og som iøvrigt ikke var forsynet med de krævede deklarationer og ikke var anmeldt til kontrollen. Selskabet oplyste, at salget havde været meget lille, og at restbeholdningen nu ville blive destrueret. Landbrugsministeriet indskærpede selskabet nøje at overholde bestemmelserne, meddelte at fremtidige overtrædelser vil medføre bødestraf, og pålagde selskabet at indbetale den afgift, som skulle have været erlagt.

KONTROL MED DETAILHANDELENS SALG AF BEKÆMPELSESMIDLER

Der er i finansåret 1955—56 kontrolleret 2024 forretninger fordelt over 30 politikredse.

Efter at detailhandelen ikke mere skal føre giftbog og ikke mere skal have rekvisitionsblanketter udfyldt, således at der kun skal tilladelse til at forhandle gifte, som skal opbevares i aflåset giftskab i hele og ubrudte pakninger, er antallet af overtrædelser dalet betydeligt, medens antallet af ulovlige udvejninger er steget betydeligt sammenlignet med tidligere finansår.

I 406 tilfælde har overtrædelserne af bestemmelserne givet anledning til advarsel fra kontrollens side, medens 354 tilfælde er indberettet til politimestrene eller landbrugsministeriet, og langt de fleste af sidstnævnte tilfælde er afgjort med bøder varierende fra 50 til 1000 kr.

På en åben hylde i en brugsforenings lokaler opbevaredes indpakket i brunt papir 8 × 1 kg og 1 × $\frac{1}{2}$ kg pudder, med påskriften: »Bladan Pudder. Gift«. Inden i det brune papir lå poser, hvor der på den ene side med blæk var skrevet: »Bladan Pudder. Gift«, medens posernes anden side var forsynet med et påtrykt billede af en række kartoner af F.D.B.'s »Bag selv« og en påtrykt tekst: »Bag selv, let at bage — lækker at smage. De kan vælge mellem: Theboller, Astakage, Appelsinkage, Engelsk Kage, Lagkagebunde. God bagning begynder i Brugsen«. Pudderen

viste sig ved analyse ikke at være Bladan-pudder men et paration-pudder med indhold af 2,23 pct. paration. Uddeleren forklarede, at han havde ment, at pudderet var Bladan-pudder, og at han havde solgt det som sådant. Det oprindelige kvantum var 25 kg, og resten var solgt. Pudderet var hjemtaget til en kunde, der ikke havde afhentet alt, og ved flytning af posen var den gået itu. Uddeleren blev meget ulykkelig herover, og vidste ikke hvad han skulle gøre. Han besluttede derfor at opsamle pudderet i portioner a 1 og $\frac{1}{2}$ kg, og han var i besiddelse af nogle poser, med påtrykt reklamer for bagemel, som han mente, han kunne bruge til opsamlingen af pudderet. Han mente, at pudderet egentlig var anbragt under betryggende forhold, idet kun hans personale og han selv kommer på lageret. Sagen blev forelagt landbrugsministeriets giftnævn, som bl. a. udtalte: at 2,23 pct. holdigt paration-pudder er en meget farlig gift, der i mængder på få gram kan give anledning til udvikling af en akut eventuel dødelig forløbende forgiftning, at paration-pudder almindeligvis er et gråhvidt pulver, der under mindre gode lysforhold vil kunne forveksles med mel, og at der bl. a. under hensyn til, at papirposerne var indpakkede i brunt indpakningspapir næppe har været fare for, at pudderet i brugsforeningen blev forvekslet med mel, men at der hos købere, der ikke straks har opbrugt en poses indhold, har været en mulighed for en nærliggende fare for en forveksling af pudderet med mel«. Giftnævnet udtalte endvidere: »Under hensyn til, at der muligvis hos købere endnu henstår hel- eller halvfylde poser med parationpudder og til, at forvekslingsfaren snarere forøges end formindskes jo længere tid der hengår efter indkøb af pudderet, skal man endvidere indstille, at sådanne poser søges efterlyst til destruktion f. eks. ved opslag i brugsforeningens lokaler og ved annoncering i lokale blade«. En sådan efterlysning fandt sted, uden at nogen meldte sig. Ved retten for Korsør m. v. blev uddeleren idømt en bøde, der under hensyn til det af tiltalte udviste uforsvarlige forhold og dels til tiltaltes økonomiske forhold blev fastsat til 1000 kr.

I en brugsforenings giftskab forefandtes en del dunke med nikotin og paration, som var utætte, således at der havde dannet sig småsøer af gift på hylderne, og således at der var gift udenpå dunkene, hvorved f. eks. etiketterne var gennemvædet med gift.

Brugsforeningen havde udvejet ugiftige bekæmpelsesmidler, opbevarede giftige bekæmpelsesmidler udenfor giftskabet og ugiftige i giftskabet, som iøvrigt ikke var mærket med ordet gift, og havde ikke forsynet »gamle pakninger« med gift med det særlige, røde advarselsmærke. Landbrugsministeriet pålagde brugsforeningen en bøde på 500 kr. Uddeleren beklagede sig til landbrugsministeriet over, at bøden var for høj, og bestred rigtigheden af kontrollens sagsfremstilling, som var affattet i en for ham altfor ugunstig form, og han erklærede, at han ikke kunne lade sig dømme efter denne ikke korrekte fremstilling. Kontrollen måtte fastholde, at fremstillingen af sagen var fuldstændig korrekt, hvorfor kontrollen indstillede, at sagen blev forelagt domstolene, og at kontrollen blev tilsagt til retsmødernes afholdelse. Landbrugsministeriet anmodede politimesteren om at rejse tiltale og bemærkede, at der ved bødens fastsættelse blandt andet var taget hensyn til, at overtrædelsen af bekendtgørelsens ansvarsparagraf angik så farlige gifte som nikotin og paration, hvorom kontrollen havde oplyst, at de resorberes gennem huden, således at den, der berører de tilsølede dunke, er udsat for en alvorlig, i værste fald dødeligt forløbende forgiftning. Sagen blev ikke indbragt for domstolene, idet bøden blev betalt til politimesteren.

En brugsforening blev pålagt en bøde på 150 kr., fordi der i giftskabet forefandtes en brudt pakning parationholdige fluestrimler, en brudt pakning fluegift, samt 4 utætte og gennemrustede blikdunke med nikotin, således at etiketterne var ulæselige. Uddeleren besværede sig over bødens størrelse, idet han udtalte, at han ikke var skyld i, at der henstod utætte nikotindunke i brugsforeningen, samt at de manglende fluestrimler udelukkende var anvendt i forretningens lagerkælder. Landbrugsministeriet meddelte brugsforeningen, at det påhviler alle handelsled at efterse, at pakninger med bekæmpelsesmidler ikke er så gennemrustede, at etiketterne ikke kan læses, eller giften eventuelt kan sive ud, når dunkene gennemruste, samt at brudte pakninger ikke må forefindes i brugsforeningerne, og at dette også gælder, hvis det drejer sig om en pakning, som uddeleeren eller en brugsforenings personale bruger af privat. Fluestrimlerne må kun anvendes i stalde, så også her forelå der en overtrædelse.

En brugsforening opbevarede giftige bekæmpelsesmidler udenfor giftskab og havde udvejet af et nikotin-lindan-holdigt bekæmpelsesmiddel. Brugsforeningen blev pålagt en bøde på 150 kr. Uddeleren erkendte overtrædelserne men anførte til undskyldning, at pakningen med lindan-nikotin havde været ude hos 2 forskellige kunder, som imidlertid ikke kunne bruge giften op. Fra kontrollens side anså man det for en urimelig påstand, at 2 kunder skulle forbruge $2\frac{1}{2}$ kg og 3 kg af en pakning, da denne mængde ville være ganske uden virkning til bekæmpelse af lus i en roemark, idet der skal anvendes 15—20 kg pr. ha. Landbrugsministeriet erklærede intet at have imod, at sagen blev indbragt for domstolene, hvorefter bøden blev betalt.

En uddeler beklagede sig over, at en bøde var blevet pålagt brugsforeningen for overtrædelser, som var begået i den forrige uddelers tid. Landbrugsministeriet meddelte brugsforeningen, at man ved sagens afgørelse var bekendt med bestyrerskiftet og oplyste, at bøden er pålagt brugsforeningen som sådan og ikke uddeleren, og at der derfor ikke kan tillægges et bestyrerskifte betydning ved sagens afgørelse.

Udenfor giftskabet i en brugsforening forefandtes en brudt og delvis tømt pakning Ceratex K. Uddeleren forklarede, at spanden havde været udlånt til en parcellist, der havde taget af spanden, og det var meningen, at den skulle have været returneret til firmaet, den var indkøbt hos, men det var aldrig blevet til noget. Parcellisten fastholdt til politirapport, at han ikke havde leveret nogen delvis tømt pakning afsvampningsmiddel retur til brugsforeningen men havde købt hele pakningen, som han havde haft brug for. Endvidere forefandtes i brugsforeningen en løs parationholdig fluestrimmel, som uddeleren mente måtte have ligget der fra forgængerens tid. Uddeleren var imidlertid tiltrådt inden fluestrimlerne kom på markedet. Brugsforeningen blev pålagt en bøde på 200 kr.

I en købmandshandels giftskab forefandtes en grå blikdåse, der med rød maling var påmalet »Blyarsenat + + +«, medens der på bagsiden af dåsen, der indeholdt ca. 1 kg blyarsenat, med rød blyant stod skrevet ordet: »Kardemomme«, hvilket sidste ord under kontrollens besøg af en kommis blev streget over med blyant. Købmanden blev pålagt en bøde på 200 kr.

I en købmandshandel forefandtes 1 pakning Bladan-fluestrimler, hvoraf der var solgt 8 stk. Pakningen indeholdt oprindeligt 10 stk. Endvidere var der udvejet 5 kg Gesarol-pudder af en pakning på 10 kg. Købmanden blev pålagt en bøde på 200 kr.

I en brugsforening opbevarede 15 pakninger paration-holdige fluestrimler á 10 ruller udenfor aflåset giftskab i uetiketteret stand i ikke original emballage. Brugsforeningen havde modtaget strimlerne i stor finerbøtte i original emballering. Brugsforeningen solgte strimlerne til mejerier, som lader strimlerne opsætte hos deres leverandører, og det var brugsforeningens lagerarbejder, der ophængte strimlerne for mejerierne. De ved kontrollens besøg forefundne strimler var restbeholdningen fra en finerbøtte. Brugsforeningen blev pålagt en bøde på 300 kr.

I en brugsforening forefandtes en brudt pakning paration-holdige fluestrimler, hvoraf var taget $1\frac{1}{2}$ strimmel. Uddeleren havde ophængt de $1\frac{1}{2}$ strimler over vinduerne i forretningslokalet tiltrods for, at brugsanvisning anviser, at strimlerne kun må anvendes i stalde, og uden at have indhentet sundhedskommissionens tilladelse til at ophænge strimlerne i forretningslokalet. Efter kontrollens besøg havde uddeleren henvendt sig til sundhedskommissionen, som selvsagt ikke ville give en sådan tilladelse. Brugsforeningen blev pålagt en bøde på 200 kr.

En brugsforening, som opbevarede giftene udenfor giftskab, og som havde udvejet af et 666-holdigt middel, således at pakningerne ikke var forsynet med advarselsetiketten: »meget farlig for bier« blev pålagt en bøde på 150 kr.

En brugsforening, som havde udvejet af et kobberholdigt bekæmpelsesmiddel, og som opbevarede en åben sæk med pudder-sukker under giftskabet, blev pålagt en bøde på 100 kr.

En købmand, som havde håndkøbsudsalg fra et apotek, og som opbevarede originalpakningerne med nikotin, paration og kviksølvholdige afsvampningsmidler i et skab sammen med medicinalvarer og forbindstoffer, blev pålagt en bøde på 100 kr.

En købmand, som forhandlede gifte uden at have salgstilladelse, og som havde solgt Bladan i løs vægt, blev pålagt en bøde på 200 kr. Han ønskede sagen indbragt for domstolene og vedtog bøden i retten.

Hos en materialist forefandtes 100 stk. flueplader med indhold

af DDT og 666. Fabrikationsdatoen var rettet fra 15. maj 1947 til 2. februar 1955. Datoen var rettet hos grossistfirmaet, hvor materialisten havde indkøbt pladerne, idet grossistfirmaet var klar over, at de nævnte plader var temmelig gamle og vanskeligt af forretningsmæssige grunde ville kunne leveres til kunden med en så gammel dato påstemplet pakningerne. Grossistfirmaet blev pålagt en bøde på 400 kr., og landbrugsministeriet nedlagde overfor materialisten forbud mod, at restpartiet blev solgt i anledning af, at det ved forsøg i landbrugsministeriets udvalg vedrørende fluebekæmpelsesmidler var blevet konstateret, at fluepladernes værdi som fluebekæmpelsesmiddel i praksis er yderst tvivlsom og i hvert fald af yderst ringe virkning.

I en brugsforening forefandtes en 12½ kg Mentin-dunk, som kun indeholdt 5 kg. Uddeleren benægtede ulovlig udvejning, idet det var en dunk, som blev brugt til udlevering af almindelig imprægneringskarbolineum, og dunken var kommet retur, fordi kunden ikke havde brug for hele mængden. En analyse viste, at varen var en blanding af en rest frugttrækarbolineum tilsat almindelig imprægneringskarbolineum, således at en forbruger ved at anvende blandingen til sprøjtning af frugttræer ville få svidning af knopperne. Brugsforeningen blev pålagt en bøde på 50 kr.

I en købmandsforretning forefandtes brudte pakninger af forskellige bekæmpelsesmidler. En 100 kg's Akidan blev benyttet af en sprøjtemand, som havde tønden liggende hos købmanden, da han ikke havde plads hjemme. Noget pudder var leveret til kunderne i originalpakning men var returneret, da kunderne ikke havde brug for det alt sammen. Resten af midlerne var til eget brug. Købmanden havde nu bragt det i orden ved at anbringe det i et aflåst skab, tydeligt mærket »gift« og »privat«. Landbrugsministeriets giftnævn udtalte i sagens anledning, at giftnævnet var af den opfattelse, at den af købmanden i forretningslokalet etablerede ordning med opbevaring af anbrudte bekæmpelsesmiddelpakninger i et giftskab mærket »Privat« ikke synes at fritage ham for overholdelse af bestemmelserne om, at der i forretningslokaler, lagerlokaler og lign. steder kun må findes hele og ubrudte pakninger. Købmanden blev pålagt en bøde på 50 kr., idet landbrugsministeriet samtidig henledte hans

opmærksomhed på, at der i forretningslokaler, lagerlokaler og lignende steder ikke tillige må forefindes lagre af bekæmpelsesmidler, som betegnes som »privat«.

I en brugsforening forefandtes i giftskabet en almindelig, grøn, uforseglet $\frac{3}{4}$ l flaske, indeholdende »Midol-Tio«. Flasken var forsynet med en hvid etikette, hvorpå der med maskine var skrevet »Midol-Tio«, en sort etikette med ordet »gift« i hvide bogstaver på sort grund, og den særlige, røde advarselsetikette, hvorpå der med sort tryk var angivet, at forbrugerne under strafansvar skal omgås midlet med forsigtighed. Flasken var endelig forsynet med prisangivelse. I giftskabet opbevarede endvidere en hvid pose der indeholdt 1 kg pulver, og som med blækstift var mærket »Cryocid«. Til politirapport gjorde uddeleren gældende, at bekendtgørelsens bestemmelse om, at der i forretningerne kun må findes hele og ubrudte originalpakninger, ikke var overtrådt, idet der ikke var tale om en originalpakning, men om en ganske almindelig flaske, hvori giften var omhældt fra den originale flaske. Landbrugsministeriet meddelte brugsforeningen, at eftersom det er forbudt forhandlerne at opbevare anbrudte originalpakninger, må det imidlertid også være forbudt at opbevare bekæmpelsesmidler, der er omhældt i ikke-originale pakninger, hvorhos ministeriet tillige henviste til bekendtgørelsens ansvarsparagraf og til, at brugsforeningen ved at have ompakket Midol-Tio iøvrigt havde bragt sig ind under de for fabrikanter gældende regler, herunder reglerne om godkendelse af etikette og brugsanvisning ved landbrugsministeriets giftnævn, om deklaration og om anmeldelse til kemikaliekontrollen, hvilke regler brugsforeningen ikke havde iagttaget. Brugsforeningen blev pålagt en bøde på 200 kr. Landbrugsministeriet meddelte endvidere brugsforeningen, at de omhandlede pakninger beroede hos kemikaliekontrollen, at de ville blive tilintetgjort efter sagens afslutning, og at sagen, såfremt brugsforeningen ønskede at protestere herimod, i sin helhed ville blive indbragt for domstolene.

En brugsforening opbevarede giftene dels på åbne hylder i baglokalet ovenover hylder med salt, frugtfarver, krydderier m. m., dels i nederste skuffe i en reolskuffe, der tillige ikke var mærket med ordet »gift«. Brugsforeningen blev pålagt en bøde

på 50 kr., idet landbrugsministeriet samtidig meddelte brugsforeningen, at en reolskuffe ikke kan godkendes til opbevaring af giftige bekæmpelsesmidler, og at fremtidig opbevaring af gifte i nævnte skuffe derfor vil blive betragtet som en overtrædelse af bekendtgørelsen.

En brugsforening, som bl. a. havde opbevaret bekæmpelsesmidler, der ikke var omfattet af giftlovens bestemmelser, og som af landbrugsministeriets giftnævn vil blive henført til fareklasse c, i sit giftskab, blev pålagt en bøde på 50 kr. Uddeleren bemærkede til politirapport, at han nu havde henvendt sig til en håndværker for at få skabet inddelt i 2 afdelinger. Landbrugsministeriet meddelte brugsforeningen, at den påtænkte indretning af giftskabet i 2 afdelinger må foretages således, at der ved åbning af giftskabet ikke samtidig åbnes til den anden afdeling og omvendt.

På forespørgsel har landbrugsministeriets giftnævn udtalt, at det må forudsættes, at handlende, som både forhandler levnedsmidler og bekæmpelsesmidler, anbringer giftskabet passende adskilt fra levnedso- og nydelsesmidler.

Landbrugsministeriets giftnævn har meddelt kemikaliekontrollen, at der i etiketter for bekæmpelsesmidler, der henføres til fareklasse c, formentlig i vidt omfang vil blive krævet følgende advarsel: »Forsigtig. Opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med nærings- og nydelsesmidler«, at der her fortrinsvis er tænkt på forbrugernes opbevaring af c-midlerne og i mindre grad på forhandlernes opbevaring, men at c-midlerne i forretningslokaler bør opbevares passende adskilt fra nærings- og nydelsesmidler.

I en farve- og materialhandel opbevaredes på åben hylde i et baglokale en anbrudt pakning med parationholdige fluestrimler og anbrudte pakninger med natriumflorid og natriumsiliciumfluorid. Til politirapport oplyste farvehandleren, at han tillige var desinfektør, at fluoriderne kun blev benyttet i virksomheden som desinfektør, at disse gifte aldrig blev solgt fra forretningen, samt at fluestrimlerne var en rest fra en pakning, som var blevet benyttet ved desinfektion af et skib. Landbrugsministeriet meddelte farvehandleren, at den i bekendtgørelsen indeholdte adgang for desinfektører til at opbevare åbnede originalpakninger

ikke gælder for opbevaring i butikslokaler og dermed i forbindelse stående lagerlokaler, at landbrugsministeriet efter forhandling med indenrigsministeriet pålagde ham at undlade i sin butik med tilhørende lagerlokaler at opbevare bekæmpelsesmidler i anbrud og gifte i øvrigt til hans desinfektionsvirksomhed, idet ministeriet under henvisning til bekendtgørelsens ansvarsparagraf tillige udtalte, at sådanne stoffer må opbevares andetsteds. Ministeriet henviste endvidere til, at bekendtgørelsen var overtrådt, dels fordi de parationholdige fluestrimler var opbevaret udenfor aflåset giftskab, dels fordi de omhandlede fluestrimler ifølge deres etikette og bekendtgørelsens ansvarsparagraf kun må benyttes i stalde, men ikke f. eks. i skibe, og at fremtidige overtrædelser af de omhandlede bestemmelser vil medføre bødestraf.

De ovenstående eksempler skal give et billede af de forskellige overtrædelsers art. Det skal tilføjes, at det i den senere tid er yderst sjældent, at de handlende vil indrømme, at der er foretaget ulovlig udvejning, når der forefindes brudte pakninger, men at det i langt de fleste tilfælde påstås, at midlerne er »til eget brug«. Dette bevirker imidlertid ikke, at de handlende slipper for bøder for overtrædelse af bekendtgørelsen, som udtrykkelig fastlægger, at der ikke må forefindes åbnede originalpakninger i forhandlerens forretningslokaler, lagerlokaler o. lign. I andre tilfælde stammer brudte pakninger fra kunder, som »har fået en originalpakning ud for at anvende den mængde, de har brug for«. Heller ikke i disse tilfælde undgår de handlende bøder, grundet på opbevaringen af brudte pakninger. I den vejledning, de handlende får tilsendt fra politimestrene, når de ansøger om tilladelse til handel med bekæmpelsesmidler, står bl. a. anført, at de giftige bekæmpelsesmidler straks skal anbringes i giftskab, at det ved modtagelsen skal påses at pakningerne er hele, og at det må påregnes, at der vil blive skredet ind over for alle tilfælde af ulovlig udstykning og opbevaring af brudte pakninger.

ROTTELOV OG GIFTLOV

I juni 1954 besøgte kontrollen en fabrikant, som tidligere havde fremstillet rotteudryddelsesmidler med indhold af talliumsulfat og warfarin. Fabrikanten hævdede, at al fremstilling af egne

fabrikater var ophørt, og at han ved giftudlægning for kommuner anvendte andre fabrikanters rotteudryddelsesmidler.

Hos en købmand forefandtes i august 1955 2 poser rottegift, som var udleveret købmanden af ovennævnte fabriks giftudlægger. Giften viste sig ved analyse at indeholde 0,028 pct. warfarin. Den ene pose var kun forsynet med købmandens navn og telefonnummer, ordene: »Godt nytår. Glædelig jul«, samt en blækantegning »Rottegift + + +«, medens den anden pose kun var forsynet med forskellige figurer (julenisser, kræmmehuse og stjerner), samt en blyantsantegning »rottegift«. Poserne var leveret samme år.

Hos samme købmand forefandtes endvidere $\frac{3}{4}$ l »Giftvand til rotter« indeholdende en ufarvet vædske, der ved analyse viste sig at indeholde 0,62 pct. talliumsulfat. Hos en anden købmand forefandtes en lignende flaske, indeholdende 0,57 pct. talliumsulfat. Begge flasker var udleveret købmændene af fabrikkens giftudlægger.

Hos købmænd forefandtes endvidere musekorn, der var fremstillet af fabriken, og som ved analyse viste sig at indeholde 1,8 pct. talliumsulfat.

Intet af midlerne var anmeldt til kontrollen. Intet af midlerne var forsynet med brugsanvisning, som krævet i henhold til bekendtgørelsen om rotteudryddelsesmidler. Pakningerne med talliumsulfat skulle tillige have været forsynet med en af indenrigsministeriet godkendt brugsanvisning. Intet af midlerne var forsynet med de advarselsetiketter, som kræves på talliumsulfatholdige midler og på blodkoagulationshæmmende midler, og intet af midlerne var blåfarvet, således som krævet i samme bekendtgørelser. Pakningerne var heller ikke forsynet med analysedeklaration eller vægtangivelse.

Til politirapport erkendte fabrikanten, at han havde fået bekendtgørelserne tilsendt fra kontrollen, at kontrollen ved besøg i 1954 havde gennemgået reglerne med ham, og at han grundet på dårlige nerver ikke havde sat sig ordentlig ind i bestemmelserne men udelukkende havde ladet sønnen ordne det hele. Sønnen oplyste, at han delvis havde været klar over de forskellige bestemmelser, og at der også havde været talt om de forskellige cirkulærer.

Fabrikanten vedtog i Hassing-Refs herreders ret en bøde på 800 kr.

Et selskab havde af indenrigsministeriet fået godkendt et warfarinholdigt rotteudryddelsesmiddel. Selskabet annoncerede med, at dets midler alle var godkendt af indenrigsministeriet som rotteudryddelsesmidler, ligesom selskabet ved tegning af kontrakter med kommuner om rotteudryddelse for kommunerne anførte, at midlerne, der anvendtes, var godkendt af indenrigsministeriet eller kunne anbefales af indenrigsministeriets rottekon konsulenter.

Hos giftudlæggere forefandtes omtalte warfarinholdige rotteudryddelsesmiddel, som var forsynet med selskabets original-etikette, på hvilken godkendelsen står anført, men som tillige var forsynet med en gennemsigtig papirstrimmel, anbragt skråt henover originaletiketten, på hvilken med skrivemaskine var anført: »Tilsat ekstra havregryn. Kun til brug for egne udlæggere. *Må ikke forhandles.*«

Selskabet erklærede ikke at kende noget til forholdet. Ved henvendelse på handelsselskabets lager oplyste lagerforvalteren, at lageret ikke lå inde med pakninger af denne vare, at lageret selv fremstillede varen på bestilling fra selskabets giftudlæggere, at blandingen foregik ved at hælde halvdelen af en originalpakning ud og erstatte denne halvdel med havregryn, idet blandingen foregik ved omrystning i emballagen, i hvilken varen forsendtes, samt at blandingen blev anvendt, når der skulle udlægges større mængder udryddelsesmiddel f. eks. på større gårde.

Handelsselskabets direktør oplyste til politirapport, at han nu godt kunne se, at der var sket en overtrædelse af gældende bestemmelser, at dette ikke var gjort for vindings skyld men udelukkende, fordi han ikke havde været fuldt fortrolig med indholdet af den gældende bekendtgørelse. Når midlet ikke var anmeldt til kontrollen skyldtes det, at præparatet af firmaet ikke betragtedes som et nyt rotteudryddelsesmiddel, og det forhold, at strimlen med angivelsen: »Må ikke forhandles« var påsat pakningerne, mente han, satte den originale etikette ud af kraft, idet han ikke havde forstået, at midler, der anvendes til erhvervsmæssig udryddelse for andre, også var omfattet af bekendtgørelsens bestemmelser. Han ville mene, at der i alt var fremstillet 700 kg af det opblandede præparat.

Handelsselskabet blev ved Københavns byret ikendt en bøde på 2000 kr.

På et kommunekontor forefandtes nogle pakninger warfarinholdigt rotteudryddelsesmiddel, som ikke var forsynet med brugsanvisning, advarselsetikette, vægtangivelse, analysedeklaration, fabrikantens navn eller tilvirkningsdato. Kommunekontoret havde fået giften udleveret fra en materialist, som igen havde fået pakningerne hos midlets fabrikant.

Der blev rejst tiltale mod fabrikanten bl. a. for overtrædelse af giftlovens ansvarsparagraf. (Den, der på uforsvarlig måde opbevarer, anvender eller iøvrigt på uforsvarlig måde omgås gifte eller andre for sundheden farlige stoffer, således at menneskers eller husdyrs liv eller sundhed udsættes for fare), og fabrikanten vedtog i Københavns byret en bøde på 300 kr.

En fabrikant, som havde amtets tilladelse til personlig at fremstille og udlevere til forbrugere en rottegift indeholdende gult fosfor, havde til en giftudlægger, der var ansat hos ham selv, udleveret den fosforholdige rottegift i emballage, som ikke var forsynet med giftmærke, midlets navn og analysedeklaration, og som ikke var forsegle, plomberet eller forsynet med oblat.

Fabrikanten havde ligeledes udleveret en trædegift, med indhold af antu, uden at forsyne pakningen med den foreskrevne advarselsetikette, vægtindhold, analysedeklaration og fremstillingsdato, ligesom der ikke fulgte en brugsanvisning med midlet.

Intet af midlerne var anmeldt til kontrollen.

Fabrikanten oplyste til politirapport, at han vel havde bekendtgørelserne, men at de er så vanskelige at forstå, at han ikke evnede at ofre den fornødne tid til studiet af dem. Han kunne ikke erkende, at udleveringen havde fundet sted til en almindelig forbruger i lovens forstand, eller at udleveringen falder ind under gældende lovgivning, idet giftudlæggeren var fast funktionær og aflønnet som sådan af hans firma, hvorfor udleveringen måtte betragtes som udlevering til brug i egen virksomhed.

Sundhedsstyrelsen var enig med kontrollen i, at der ved den stedfundne udlevering af fosforgift og antugift uden fornøden identificerings- og advarsels-påskrifter skønnedes at foreligge uforsvarlig omgang med gifte.

Der blev rejst tiltale mod fabrikanten bl. a. for overtrædelse af giftlovens ansvarsparagraf, og ved Aarhus købstads ret blev han ikendt en bøde på 300 kr.

I en købmands giftskab forefandtes en apollinarisflaske indeholdende en blå vædske, som ved analyse viste sig at indeholde 0,49 pct. talliumsulfat. Over bryggeriets etikette var klæbet en hvid etikette med blækantegning »Rottegift«. Flasken var, efter anmodning fra købmanden i sommeren 1955 af en giftudlægger, som var ansat af kommunen, blevet påfyldt talliumsulfatopløsningen til brug ved senere anvendelse i købmandens ejendom.

Efter indstilling fra kemikaliekontrollen, og med tilslutning fra sundhedsstyrelsen, blev der rejst tiltale mod giftudlæggeren for overtrædelse af rottebekendtgørelsen, talliumbekendtgørelsen og giftlovens ansvarsparagraf, og mod købmanden for giftlovens ansvarsparagraf.

Ved Viborg kriminalrets dom blev giftudlæggeren idømt en bøde på 100 kr., medens købmanden blev frifundet.

Grundet på frifindelsesdommen har kontrollen indstillet til sundhedsstyrelsen, hvorvidt der til indenrigs- og boligministeriets bekendtgørelse om kontrol med og godkendelse af rotteudryddelsesmidler bør udstedes en tillægsbekendtgørelse om, at der i forhandlernes forretningslokaler, lagerlokaler og lignende steder kun må forefindes rotteudryddelsesmidler i hele og ubrudte originalpakninger, således som disse er modtaget fra fabrikant eller importør.

I en købmands giftskab forefandtes en flaske, forsynet med en etikette til rensat benzin. Flasken indeholdt en blåfarvet vædske, som indeholdt talliumsulfat. Flasken var udleveret købmanden af kommunens giftudlægger, idet han med blyant havde overstreget »rensat benzin« og anført ordet »gift«.

Indenrigsministeriet tilsendte politimesteren sagen med henstilling, at den for giftudlæggerens vedkommende blev afsluttet med en advarsel for overtrædelse af rottebekendtgørelsen, talliumbekendtgørelsen og giftlovens ansvarsparagraf og for købmandens vedkommende med en advarsel for overtrædelse af giftlovens ansvarsparagraf, idet ministeriet anmodede om, at begge gøres bekendt med den ved lov nr. 115 af 13. april 1954 gennemførte ændring, hvorefter der hjemles straf for den, der på uforsvarlig

måde opbevarer, anvender eller iøvrigt på uforsvarlig måde omgås gifte eller andre for sundheden farlige stoffer.

En kommune, i hvilken der var 3 sogne, udleverede gennem 3 af sognerådets medlemmer, som var bosiddende i hvert sit sogn, beboerne warfarinholdig rottegift efter behov i poser eller anden forhåndenværende emballage uden etiketter, hvorimod der medfulgte brugsanvisning. Sognerådsformanden udtalte til politirapport, at man ikke havde tænkt over, at denne fremgangsmåde var ulovlig, og at man nu var gået over til udlevering i hel og ubrudt originalpakning. Sagen blev afsluttet med, at politimesteren meddelte sognerådsformanden og sognerådsmedlemmerne en advarsel med bemærkning, at fremtidige overtrædelser vil medføre tiltalerejsning.

Hos en købmand, som ikke var i besiddelse af tilladelse til handel med bekæmpelsesmidler i fareklasse a og b, og som opbevarede sådanne udenfor aflåst giftskab, forefandtes tillige en brudt og delvis tømt pakning warfarinholdigt rotteudryddelsesmiddel, som købmanden indrømmede havde været benyttet til salg i løs vægt. Der blev rejst tiltale for overtrædelse af bekæmpelsesmiddeloven, rotteloven og giftloven, for den sidstnævnte lovs vedkommende for overtrædelse af ansvarsparagraffen. Købmanden vedtog i Gørding-Malt herreders ret en bøde på 200 kr. for overtrædelse af alle de nævnte love.

En købmand opbevarede i sit lagerlokale åbnede originalpakninger af et DDT-holdigt insektbekæmpelsesmiddel og af et warfarin-holdigt rotteudryddelsesmiddel. Købmanden benægtede at have solgt af midlerne men hævdede, at han selv havde brugt det manglende. Landbrugsministeriet og indenrigsministeriet anmodede politimesteren om at rejse tiltale for overtrædelse af bekæmpelsesmiddeloven (der må i forretningen kun findes hele og ubrudte pakninger) og for overtrædelse af giftlovens ansvarsparagraf, og om at søge sagen afgjort med en bøde på ikke under 100 kr. Købmanden vedtog bøden ved bødeforlæg. På ganske lignende måde afsluttedes en lignende sag mod en brugsforeningsuddeler, som også hævdede, at han selv havde brugt af nogle brudte pakninger med DDT og med warfarin, som forefandtes i brugsforeningen.

I en brugsforening var der på væggen direkte under giftskabet

ophængt 7 spegepølser og 9 stykker flæsk, som uddeleren i øvrigt hævdede var til egen husholdning, ligesom der på en hylde ved siden af giftskabet forefandtes en uetiketteret papirpose indeholdende et warfarinholdigt rotteudryddelsesmiddel, som ligeledes var til eget brug.

Der blev rejst tiltale mod uddeleren for overtrædelse af bekæmpelsesmiddeloven (der må ikke anbringes noget under giftskabet) og for giftloven (ansvarsparagraffen), og uddeleren blev for begge forhold i Viborg kriminalret idømt en bøde på 200 kr.

En giftudlægger, som fra fabrikanten får warfarinholdige kornemballeret i en lovformeligt etiketteret originalpakning indeholdende 10 g's uetiketterede småpakninger i »røde tutter« beregnet til udlægning, havde til beboere i kommunen udleveret sådanne »røde tutter«, når beboerne boede for langt fra hans bopæl, og de henvendte sig til ham for at få rotteudryddelsesmidler. Politimesteren meddelte giftudlæggeren en advarsel, og meddelte ham tillige, at dersom han fortsat ønskede at udlevere rottegift til beboerne, måtte han anmode fabrikanten om at fremstille og levere sådanne pakninger lovformeligt etiketteret og emballeret.

Hos en kommunekasserer forefandtes nogle flasker med talliumsulfatopløsning, som han efter ordre fra sognerådet havde omhældt fra 1 l originalflasker til $\frac{1}{4}$ l riflede, klare flasker, som af husmødre anvendes til tomatpuré, saft og lign. Han havde derefter tillakket flaskerne og forsynet dem med etiketter, som han havde rekvireret hos fabrikanten. Han havde ikke erholdt indenrigsministeriets tilladelse til omhældning af giften, og midlet var ikke anmeldt til kemikaliekontrollen. Han udtalte til politirapporten, at det var af sparehensyn, at man havde omhældt giften, idet man gik ud fra, at en eventuel fare for beboerne ville blive nedsat betydeligt ved, at de ikke fik mere udleveret, end de strengt taget havde brug for til mindre rotteudryddelse. Fabrikanten havde ved udlevering af etiketterne gjort ham bekendt med, at han ikke må udstykke giften fra store til mindre flasker. Indenrigsministeriet anmodede politimesteren om at meddele sognerådet, at fremtidige overtrædelser vil medføre, at der rejses tiltale mod den for overtrædelser ansvarlige.

En fabrikant, som havde leveret nogle kommuner et tallium-

sulfatholdigt rotteudryddelsesmiddel, som var farvet grøn, medens bekendtgørelsen kræver blå farvning, og som desuden ikke havde forsynet flaskerne med den særlige, røde advarselsetikette, eller med vægtangivelse og tilvirkningsdato, erklærede til politirapporten og i retten, at han aldrig havde set disse bestemmelser tiltrods for, at han tidligere var ikendt en bøde på 100 kr. for lignende forhold. Ved Maribo købstads ret blev han ikendt en bøde på 200 kr.

En fabrikant havde i »Danmarks kommunale efterretning« indrykket en annonce om sine røggaspatroner, hvori bl. a. stod anført » . . . sender efter ønske herom gerne prospekt over disse autor. patroner«. Fabrikanten var af den formening, at ordet »autoriseret« ikke nødvendigvis måtte være indenrigsministeriets autorisation, samt at indenrigsministeriet ikke kan lægge beslag på ordet »autoriseret«, ligesom han henviste til en skrivelse af 21. juli 1934 fra indenrigsministeriet. Kontrollen forespurgte indenrigsministeriet, hvorvidt det kunne anses for stridende med bestemmelserne i rottebekendtgørelsens § 7 (vildledende tekst), når fabrikanten betegnede sine røggaspatroner som »autoriserede«. Indenrigsministeriet meddelte bl. a. fabrikanten følgende: »Det fremgår af sagen, at indenrigsministeriet i skrivelse af 21. juli 1934 som svar på et af firmaet indgivet andragende om tilladelse til forhandling af de omhandlede gaspatroner har udtalt, at man på visse nærmere angivne vilkår ikke fra ministeriets side ville rejse indvending mod anvendelsen udenfor beboelsesbygninger af gaspatronerne til udryddelse af rotter og andre skadedyr. I denne anledning skal man meddele, at den omhandlede annonce efter indenrigsministeriets opfattelse må anses for stridende mod bestemmelsen i nævnte bekendtgørelses § 7«. På fornyet henvendelse fra fabrikanten medgav indenrigsministeriet, at den i »Landsudvalget for rottebekæmpelse«s cirkulære af september 1955 optagne passus:« På given foranledning skal man gøre opmærksom på, at betegnelsen som *anerkendt, autoriseret* eller lignende, ikke dækker begrebet »*godkendt af indenrigsministeriet*« måske vil kunne give anledning til misforståelse, når det sammenholdes med ministeriets tidligere skrivelse, hvoraf det fremgår, at røggaspatroner, der ikke er godkendt af indenrigsministeriet som rotteudryddelsesmiddel, ikke lovligt vil kunne reklameres som

»autoriseret«. Indenrigsministeriet foreslog derfor landsudvalget, at den omhandlede passus ved næste udsendelse af cirkulære forud for forårskampagnen 1956 eventuelt formuleres således: »Opmærksomheden henledes på, at indenrigsministeriet har givet fabrikanter m. v. af godkendte rotteudryddelsesmidler tilladelse til at anvende følgende tekst: »Godkendt af indenrigsministeriet« og kun denne som reklamering for godkendelsen. Betegnelser som »anerkendt«, »autoriseret« eller lignende er således ikke tilladt for godkendte præparater og vil, når de anvendes om ikke-godkendte præparater, efter indenrigsministeriets opfattelse som misvisende være i strid med bestemmelserne i rottebekendtgørelsens § 7.«

Kontrollen skal i denne forbindelse henlede opmærksomheden på, at et bekæmpelsesmiddel, som er afprøvet af statens forsøgs-virksomhed i plantekultur bliver »anerkendt«, medens et rotteudryddelsesmiddel, som er afprøvet af indenrigsministeriet bliver »godkendt«, således at det er misvisende, dersom en fabrikant af et plantepatologisk bekæmpelsesmiddel kalder et ikke afprøvet og anerkendt middel for »godkendt«, medens det er misvisende, dersom en fabrikant kalder et ikke afprøvet og godkendt rotteudryddelsesmiddel for »anerkendt«.

I en brugsforenings giftskab forefandtes en dunk til gulvlak forsynet med en brun papirstrimmel med ordet »rottegift« påtegnet med blåkridt. En giftudlægger havde omhældt rottegiften på dunken, og en af brugsforeningens medhjælpere havde forsynet den med papirstrimlen med blåkridtantegningen. Dunken indeholdt ca. 250 ml af en af fernis brunfarvet vædske (farve som kaffe med fløde), som ved analyse viste sig at indeholde tallium svarende til en mængde på 0,22 pct. talliumsulfat, medens et fracentrifugeret brunt fernislag indeholdt 0,06 pct. talliumsulfat. Giftudlæggeren, som var ansat hos en fabrikant af rotteudryddelsesmidler, havde udleveret giften til brugsforeningen til eventuel senere udlægning i brugsforeningens lokaler. Til politirapport oplyste fabrikanten, at han som arbejdsgiver påtog sig hele ansvaret for den ulovlige udlevering til brugsforeningen. Der blev rejst tiltale mod fabrikanten og brugsforeningsuddeleren for overtrædelse af giftlovens ansvarsparagraf, og de vedtog i Nakskov ret bøder på henholdsvis 300 og 200 kr.

Den 16. juni 1955 har kontrollen tilskrevet fabrikanter af talliumpræparater således:

»I henhold til § 2, punkt b i indenrigs- og boligministeriets bekendtgørelse nr. 60 af 13. marts 1954 om tallium skal de talliumopløsninger og talliumpræparater, som fremstilles til udryddelse af rotter, mus og muldvarpe, være tilsat et holdbart og stærkt blåtfarvende stof.

Bekendtgørelsen påbyder ikke anvendelse af et bestemt farvestof af bestemt styrke, og ansvaret hviler på den enkelte fabrikant.

Da det har vist sig, at en del fabrikanter anvender metylenblåt, som under visse omstændigheder ikke opfylder bekendtgørelsens krav, idet metylenblåt dels affarves af visse bakterier samt af snavs, og idet metylenblåt ikke er lysægte, skal man henlede Deres opmærksomhed på forholdet, idet bemærkes, at der bl. a. her ved kontrollen er lavet undersøgelser med hensyn til talliumsulfatopløsninger i indtil 2 pct. styrke med

Acilan türkisblau A E,

som holder sig betydeligt bedre.

Acilan türkisblau A E importeres af A/S Anilin- & Kemikalie Compagniet, Chr. IX's gade 2, København K, og farven bør anvendes i 0,15 pm. (promille) styrke d.v.s. 15 gram til 100 liter talliumsulfatopløsning.

Hvilket meddeles Dem, idet man samtidig må fraråde Dem at anvende metylenblåt, og tillige må tilråde Dem at anvende en farvestyrke svarende til mindst 15 gram Acilan türkisblau A E til 100 liter vand, dersom De måtte anvende et andet farvestof.

Der blev samtidig fremstillet en 2 pct. vandig talliumsulfatopløsning, som blev tilsat 0,15 promille Acilan türkisblau A E, og denne prøve blev hensat i farveløse flasker i stærkt solbeskinnet vindueskarm. Efter henstand i et år på nævnte plads, kan der ikke påvises nogen tilbagegang i farveintensiteten eller i talliumindholdet.